

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Кафедра харчових технологій та готельно-ресторанної справи

ПОГОДЖЕНО

Гарант ОПП «Індустрія здорового харчування»

проф. Марина СЕРДЮК
«21» серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедрою

проф. Олеся ПРІСС
“23” серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«Методологія та організація наукових досліджень
з основами інтелектуальної власності»**

для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр»
зі спеціальності 181 «Харчові технології»
за освітньо-професійною програмою «Індустрія здорового харчування»
на основі ступеня вищої освіти «Бакалавр»

факультет агротехнологій та екології

2023– 2024 н.р.

Робоча програма «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності» для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 181 «Харчові технології» за ОПП «Індустрія здорового харчування»(на онові ступеня вищої освіти «Бакалавр») Запоріжжя, ТДАТУ 10 с.

Розробник: Бісько Н.А., д.б.н. проф.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Харчових технологій та готельно-ресторанної справи» протокол № 1 від “ 21” серпня 2023 року
Завідувач кафедри ХТГРС
д.т.н., професор Олесья ПРІСС

Схвалено методичною комісією факультету АТЕ » за спеціальністю 181 «Харчові технології» за ОПП «Індустрія здорового харчування» для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» (на основі ОС «Бакалавр»)
Протокол № 1 « 22 » серпня 2023 року

Голова комісії
к.б.н., ст.викл. Ельнара АЮБОВА

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<u>денна форма навчання</u>	
Кількість кредитів 5	Галузь знань <u>18 "Виробництво та технології"</u>	<u>Обов'язкова</u>	
Загальна кількість годин - 150	Спеціальність <u>181 «Харчові технології»</u>	Рік підготовки:	Семестр
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Тижневих годин: аудиторних занять – 4 самостійна робота студента – 8	Ступінь вищої освіти: <u>«Магістр»</u>	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	18 год.
		Лабораторні	-
		Практичні	18 год.
		Семінарські	-
		Самостійна робота	114 год.
		Форма контролю	екзамен

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Методологія і організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності» є обов'язковою компонентою ОП та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності 181 «Харчові технології», денної форми навчання. Знання методології, теорії, техніки, методів і організації науково-дослідної діяльності допоможуть майбутнім фахівцям швидко та легко включатися у професійну діяльність, втілювати наукові знання, сприяють розвитку раціонального творчого мислення для подальшого вивчення дисциплін «Науково-дослідницький практикум у комплексі з навчальною практикою» і «Інноваційні технології галузі».

Отже, широке залучення здобувачів вищої освіти до науково-дослідної роботи, збагачення їх новими науковими знаннями, розвиток здібностей до творчого мислення, наукового аналізу явищ, процесів і систем є принципово важливим і потребує широкого впровадження в навчальний процес елементів наукових досліджень.

Метою дисципліни є:

- вивчення методології і організації наукових досліджень;
- опанування методики планування і виконання наукових досліджень;
- опанування методів пошуку, обробки, зберігання і використання наукової інформації, складання програми і схем досліджень;
- ознайомлення з основами права інтелектуальної власності.

Завдання дисципліни — дати глибокі теоретичні знання і практичні навички з питань методології і організації наукових досліджень та основ інтелектуальної власності у галузі харчових технологій.

Об'єктом навчальної дисципліни є методологія і організація наукових досліджень та основи інтелектуальної власності.

Предметом навчальної дисципліни є типологія методів наукового дослідження, їх класифікація, наукові факти та їх роль у науковому дослідженні, наукові гіпотези, їх обґрунтування; стратегія і тактика наукових досліджень, моделювання як спосіб представлення систем харчових технологій, організація наукових досліджень, поняття і правові основи інтелектуальної власності.

Результати навчання (з урахуванням soft skills)

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти наступними компетентностями:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері харчових технологій.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 4. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Фахові компетентності

ФК 1. Здатність обирати та застосовувати спеціалізоване лабораторне і технологічне обладнання та прилади, науково обґрунтовані методи та програмне забезпечення для проведення наукових досліджень у сфері харчових технологій

ФК 2. Здатність планувати і виконувати наукові дослідження з урахуванням світових тенденцій науковотехнічного розвитку галузі

ФК 3. Здатність захищати інтелектуальну власність у сфері харчових технологій

ФК 5. Здатність презентувати та обговорювати результати наукових досліджень і проектів.

Основні результати навчання

РН 1. Відшукувати систематизувати та аналізувати науково-технічну інформацію з різних джерел для вирішення професійних та наукових завдань у сфері харчових технологій.

РН 2. Приймати ефективні рішення, оцінювати і порівнювати альтернативи у сфері харчових технологій, у тому числі у невизначених ситуаціях та за наявності ризиків, а також в міждисциплінарних контекстах.

РН 8. Здійснювати захист інтелектуальної власності у сфері харчових технологій, виконувати відповідні патентні дослідження, готувати документи на отримання патентів на винаходи і корисні моделі.

РН 10. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері харчових технологій, аналізувати їх результати, аргументувати висновки.

Soft skills:

- **комунікативні навички:** письмове, вербальне й невербальне спілкування; уміння грамотно спілкуватися по e-mail; вміння доносити свою думку колегам або клієнтам зрозуміло і ввічливо, вести суперечки і відстоювати свою позицію, спілкування в конфліктній ситуації; навички створення, керування й побудови відносин у команді,.
- **уміння виступати привселюдно:** навички, необхідні для виступів на публіці; проводити презентації.
- **керування часом:** уміння справлятися із завданнями вчасно.
- **гнучкість і адаптивність:** гнучкість, адаптивність і здатність мінятися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблем.
- **лідерські якості:** уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння встановлювати мету, планувати.
- **особисті якості:** креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

Міждисциплінарні зв'язки з урахуванням структурно-логічної схеми ОПП «Індустрія здорового харчування».

Дисципліна базується на знаннях, отриманих студентами під час вивчення фундаментальних та циклом гуманітарних дисциплін наукової та професійної підготовки магістра і ґрунтується на раніше отриманих студентами знаннях та практичних навичках підготовки і захисту бакалаврської роботи.

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Наука як система знань. Основи методології, основні методи наукових досліджень

Тема 1. Вступ. Наука як система знань (1,2,)

.Наукознавство як система знань
Класифікація наук

Тема 2. Основи методології науково-дослідної діяльності (1,2,3,4)

Поняття методології та методики наукових досліджень.
Методологія теоретичних досліджень.
Основи методології досліджень емпіричного рівня.
Пізнавальні прийоми і форми наукових досліджень.

Тема 3. Основні методи наукових досліджень та їх характеристика (1,2,3,4)

Поняття наукового методу та його основні риси.
Система методів дослідження.
Загальнонаукові методи.
Методи технологічного дослідження

Змістовий модуль 2. Основи науково-технічної творчості. Організація роботи наукового колективу, академічна доброчесність, інтелектуальна власність

Тема 4. Основи науково-технічної творчості. Ознаки та види наукової і технічної творчості. Підходи до пошуку нових технічних рішень(1,2,3,).

Особливості, цілі та завдання науково-дослідної роботи
Вибір теми дослідження та розробка робочої гіпотези
Планування та облік науково-дослідної роботи

Тема 5. Інтелектуальна власність та її роль у розвитку науки та суспільства (1,2,3)

Структура державної системи управління в сфері охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності в Україні.
Характерні ознаки та умови патентоспроможності винаходів як об'єкту промислової власності.
Суб'єкти права на винаходи, корисні моделі і промислові зразки.

Тема 6. Загальні вимоги та правила оформлення науково-дослідної роботи (1,2,3)

Правила оформлення рефератів

Вимоги до оформлення тезисів та статей
Оформлення звітів

Тема 7. Організація роботи наукового колективу(1,2,3,4)

Наукова організація праці

Організація обслуговування науково-дослідного процесу

Методики проведення наукових дискусій

Етичні норми і цінність науки, академічна доброчесність.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			лк	лаб.	сем. (пр.)	СРС	
Змістовий модуль 1. Наука як система знань. Основи методології, основні методи наукових досліджень							
1-2	Лекція 1	Наука як система знань	2	-	-	-	-
	Практична робота 1	Організаційно-методична підготовка дослідження	-	-	2	-	3
	Лекція 2	Наука як система знань (Продовження)	2				
	Практична робота 2	Організаційно-методична підготовка дослідження(Продовження)	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 1	Суть наукового пізнання, знання та наукового дослідження	-	-	-	20	3
3-4	Лекція 3	Основи методології науково-дослідної діяльності	2	-	-	-	-
	Практична робота 3	Методологія і практика розробки програми наукових досліджень	-	-	2	-	3

	Лекція 4	Основи методології науково-дослідної діяльності (Продовження)	2				
	Практична робота 4	Методологія і практика розробки програми наукових досліджень(Продовження)	-	-	2	-	3
	Самостійна робота 2	Системний підхід до побудови методології наукових досліджень	-	-	-	20	3,5
5-6	Лекція 5	Науково-дослідний процес.	2	-	-	-	-
	Практична робота 5	Наукові статті, план-проект наукової статті	-	-	2	-	3
	Лекція 6	Основи науково-технічної творчості.	2				
	Практична робота 6	Організація й умови одержання прав на винаходи, корисні моделі і промислові зразки. Пошукова робота під час створення винаходу			2		2
7-8	Самостійна робота 3	Методи пошуку нових творчих рішень.	-	-	-	11	3,5
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1					10
<i>Всього за змістовий модуль 1</i>			12		12	51	35
Змістовий модуль 2. Основи науково-технічної творчості. Організація роботи наукового колективу та інтелектуальна власність.							
9-10	Лекція 7	Організація роботи наукового колективу. Академічна доброчесність.	2	-	-	-	-
	Практична робота 7	Методи вирішування винахідницьких задач	-	-	2	-	4
	Лекція 8	Інтелектуальна власність та її роль у розвитку науки та суспільства.	2				
	Практична 8	Методи вирішування винахідницьких задач(Продовження)	-	-	2	-	4
	Самостійна робота 4	Вибір напряму наукового дослідження	-	-	-	21	3
11-12	Лекція 9	Правова охорона об'єктів права інтелектуальної власності	2	-	-	-	-
	Практична 9	Раціоналізація праці молодого вченого	-	-	2	-	3,5
	Самостійна робота 5	Міжнародний захист інтелектуальної власності	-	-	-	21	3,5
13-14	Самостійна	Правова охорона об'єктів права	-	-			3,5

	робота 6	інтелектуальної власності			-	21	
	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2	-	-	-	-	10
<i>Всього за змістовий модуль 2 - 75 год.</i>			6		6	63	35
<i>Всього за змістовий модулі</i>			18		18	114	70
<i>Екзамен</i>							30
<i>Всього з навчальної дисципліни - 150 год.</i>							100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Наукознавство як система знань.
2. Класифікація наук.
3. Основні риси працівника науки.
4. Поняття методології та методики наукових досліджень.
5. Методологія теоретичних досліджень.
6. Основи методології досліджень емпіричного рівня.
7. Пізнавальні прийоми і форми наукових досліджень.
8. Поняття наукового методу та його основні риси.
9. Система методів дослідження.
10. Загальнонаукові методи.
11. Конкретно-наукові та спеціальні методи.
12. Методи технологічного дослідження

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

1. Ознаки та види наукової і технічної творчості.
2. Підходи до пошуку нових технічних рішень.
3. Основні вимоги до підготовки рефератів та звітів.
4. Правила підготовки тезисів та статей.
5. Методики роботи із літературними джерелами.
6. Рівні творчої діяльності
7. Методи пошуку нових творчих рішень
8. Формування і методи згуртованості колективу.
9. Організація роботи наукового колективу.
10. Робоче місце і робочий день науковця.
11. Етичні норми і цінність науки.
12. Структура державної системи управління в сфері охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності в Україні.
13. Характерні ознаки та умови патентоспроможності винаходів як об'єкту промислової власності.

14. Суб'єкти права на винаходи, корисні моделі і промислові зразки.
15. Атестація науково-педагогічних кадрів.
16. Аспірантура і докторантура.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання , які використовуються в процесі проведення лекційних та практичних занять з навчальної дисципліни МОВТ: лекції з використанням мультимедійних презентацій, робота в групах, розв'язування ситуаційних завдань.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА по ДСТУ 2015

1. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2006. 206 с.
2. Свідло К.В., Лазарева Т. А., Бачієва Л. О. Методологія і організація наукових досліджень в харчовій галузі. Харків: Світ книг, 2013. 225 с.
3. Мокін Б. І., Мокін О.Б. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2014. 180 с.
4. Колесников О. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. 2-ге вид., переробл. та допов. К.: Центр учбової літератури, 2011. 144 с.
5. Ростовський В. С., Дібрівська Н. В. Основи наукових досліджень і технічної творчості: підруч. для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учбової літератури, 2009. 96 с.
6. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. К.: Знання, 2006. 307с.
7. Чернілевський Д.В. Методологія наукової діяльності: навч. посібник. Вінниця: Вид-во АМСКП, 2010. 484 с.
8. Верба І.І., Коваль В.О. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. та допов. К.: НТУУ «КПІ», 2013. 262 с.
9. Кузнецов Ю. М. Патентознавство та авторське право: підручник. – К.: Кондор, 2005. 428 с.
10. Дахно І.І. Право інтелектуальної власності. К.: Цент навчальної літератури, 2006. 278 с.
11. Журавська Н.С. Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності: навчально-методичний посібник Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М. 2017. 512 с.

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Освітній портал ТДАТУ імені Дмитра Моторного <http://nip.tsatu.edu.ua>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ імені Дмитра Моторного <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Internet.